

Harriet 116 b
Reposref. Tidning

DNING

STOCKHOLM

Nr. 87

Annonspris:

annonsen pr rad 0.15. Utl. annonser pr rad 0.25.
eller flera gånger införda annonser: rabatt.

5 årg.

skildt fästes uppmärksamheten vid den bristande luftvexling, som i flera arbetslokaler är rådande, och nämndes särskildt en större fabrik här i Stockholm, der en arbetslokal, belägen öfver en osund garfverimark, ej har den ringaste luftvexling än den luft som möjligen insläppes vid dörrens öppnande. Den osunda luft, som ständigt är rådande i otaliga arbetslokaler, der ej tillräcklig syrgas finnes, förorsakar ofta hjertlidande, lungdot och blodbrist, och kan till och med den kraftigaste människa duka under vid 40, 50 å 55 års ålder. Exempel finnas dock att personer, särskildt maskinister och eldare, kunnat uthärda ända till 50 graders värme, fast de flesta blott kunna uthärda i 35 å 40 grader.

Normalarbetsdagen är ej så lätt att införa i Sverige, der arbetsgifvarne ej gerna göra sig föreställning om hvad en lång arbetsdag är för arbetaren. I England och Amerika är vanligtvis arbetstiden högst 9 timmar om dagen och erhåller ändock arbetaren en hög dagpenning, i stället för den s. k. styckberäkningen, som i de flesta fabriker nu är borttagen. För att något så när kunna lifnära sig måste nu en arbetare här i Sverige arbeta 12 timmar om dagen och de som arbeta för beräkning eller per styck måste äfven många gånger uppoffra flera timmar om dagen på öfvertid, samt äfven söndagarna, utan att någon särskild förhöjning därför erhålles. Större ledighet fordras ovilkorligen för sjelfstudium eller åhörande af föreläsningar eller beivrande af föreningsammansamlingar o. s. v. Dess värre tyckas många arbetsgifvare ej vilja medgifva sådan ledighet af politik, då folkets medborgerliga mognad är dem förhatlig.

En normal arbetstid kan, under nuvarande förhållanden, ej så lätt genomföras, äfven därför att hvarje år en stor mängd af arbetare inflyttar från landet, der de haft en arbetstid af 14 å 15 timmar per dag, för en aflöning från 75 öre till 1 krona och här i Stockholm erhålla 1,50 å 2 kronor per dag. Som dessa arbetare äro vana vid lång arbetsdag, så tycka de det vara ganska lätt att arbeta en 12 timmar om dagen, men taga ej med i räkningen skillnaden, att i stället för den friska landluftten erhålla den osunda luft, som för det mesta finnas i arbetslokalerna; hans krafter börja dock snart aftaga och han lär sig snart inse nyttan af en förkortad arbetstid.

Då man tager i betraktande den långa arbetstidens fysiska och intellektuella vådor samt kanhända äfven en och annan förbättring af arbetaren å de saker som tillverkas i det fack der han är anställd (hvil-

Normalarbetsdagen. 1168

Lördagen den 12 november hölls föredrag af hr d:r Anton Nyström, i Typografiska föreningens lokal vid Brunkebergs torg, med ämne: »Normalarbetsdagen och dess inflytande på arbetarnes välförhållanden samt intellektuella och medborgerliga utveckling».

Först påpekades de skadliga följder, som en lång arbetsdag måste medföra å människans helsoförhållanden, i synnerhet för dem som hafva en arbetstid af 12 å 13 timmar på dagen och dertill hafva sitt arbete inomhus, t. ex. skomakare, skräddare, snickare, fabriksarbetare m. fl. Sär-

¹ Se om detta ämne: »Pressen i Förenta staterna», af Ernst Beckman.

Caplan

ket kanske inbringar arbetsgifvaren flera tusen kronor årligen och arbetaren deraf omhåller möjligen 50 å 100 kronor som belöning för sin visade tjänst) voré det kanhända ej för mycket begärdt att få en normal arbetsdag af omkring 9 å 10 timmar i förening med höjning af timbetalningen. Att nedsätta arbetstiden ett par timmar kan ej heller blifva någon förlust för arbetsgifvaren, emedan denna tid på de öfriga timmarne af dagen inbringades genom mera ihärdighet i arbetet, som troligen blefve följden af en normal arbetsdag.

Man får ej förbise, att en normal arbetsdag ej kan på lagstiftningsväg bestämmas för alla yrken, utan blott somliga, samt att vid sidan af lagen den allmänna opinionen och den odlade humanitetskänslan kunna uträtta mycket för ifrågavarande reform.

Talaren uttryckte den förhoppningen, att alla arbetareföreningar i riket skulle agitera därför och var viss på att reformen i så fall snart skulle genomföras af riksdagen i den utsträckning detta är möjligt.

* * *

Efter föredragets slut blef diskussion öfver samma ämne inom Diskussionsklubben, dervid hrr J. E. Graf, J. Borglund, F. O. Petersson, J. L. Dermenstoff, G. Wilhelmsson samt äfven d:r Nyström, yttrade sig. Hr Graf påstod att normalarbetsdagen ovilkorligen stod på dagordningen samt önskade att riksdagen skulle taga frågan om hand; hr Borglund nämnde särskildt landbruksarbetarnes ekonomiska ställning samt deras långa arbetstid, och hr Wilhelmsson framställde nödvändigheten af en normal arbetsdags införande samt önskade att arbetaren skulle organisera sig. Några af de talande yttrade sig flere gånger.

P—r.

”Bildning.”

En studie af *Saxon*.

»Är inte 'farbror' här i dag?» frågade faktorn, då han på morgonen kom ut i tryckeriet och såg bortåt frakturregalen, gamle Bergströms plats.

»Nej.»

Och så var det intet vidare tal om den saken. »Farbror» hade inte hostat värre i går än de andra dagarne, och äfven om så varit, hade man inte vidare fäst sig dervid.

Arbetarne å tryckeriet utgjordes hufvudsakligen af ungt folk, och ungdomen är i allmänhet sjelfvisk eller tanklös. Att lida när andra lida, och att känna medansvarighet, hör en mognare ålder till.

Faktorn, »hetsen», han som alltid uppträdde despotiskt mot arbetarne och krypande mot boktryckaren, skulle inte haft något emot, att »farbror» varit ur vägen. Men boktryckaren hade naturligtvis ingen lust att pensionera den gamle, som han fått som ett annat inventarium, när han inköpte tryckeriet. Därför fick han stå der vid sin frakturregal, som faktorn — en den nya tidens man och följaktligen vän af antiqvan — så gerna ville göra »tyg» af.

»Farbror» var verkligen sjuk. Han hade förts till lasarettet.

Och här låg han och tänkte öfver sitt enformiga, glädjelösa, släpiga lif. Det var en så vanlig historia!

Ett torparfolk hade tagit honom som inackordering från barnhuset. Späd och klen var han, och kosten var inte egnad att upphjelpa hans skralla fysik. Han »dugde inte till arbete», som torparen sade, och hvilket betydde, att han inte var lämplig till grofarbete. Man såg sig om för att sätta honom i någon lära, men det fans inte annat än skomakare och skraddare i socknen, och dessa yrken grät och bad gossen att slippa komma i. Boktryckarens fru hade i årtal köpt ägg och smör af torparhustrun, och så kom gossen i läran å tryckeriet.

En arbetaren, som slapat i sex dagar hemma i en trång, osund verkstad, tog om söndagen med sig hustru och barn hit ut till hagen. Och barnen rullade tunnband och lekte, och man åt matsäck och hade så roligt åt att en dag njuta frisk luft, solljus och natur.

Så kom en dag en s. k. praktisk karl, som ville förtjena pengar och inte var så noga om sättet. Han bjöd staden en vacker summa i arrende för hagen, om han finge utskänkningsrätt. Och stadsfullmäktige, som ville ha pengar i stadskassan, och som tyckte, att deras stad, som alla andra, borde ha ett utvårdshus, upptogo förslaget med förtjusning.

Snart reste sig der en elegant krog med vackra uppapperskor, fin musik, varieté o. s. v.

Idyllen var slut. Men man var i stället »med sin tid». Hit förde man turisten, och han beundrade. Här var det »High life». Här offrade de rike af sitt öfverflöd. Hit kom handverkaren och nedlade mer än han hade råd till, »för att visa sig». Här narrades tanklös ungdom att slösa bort smör, som sedan kräfde ledsamma efter